

Onze Lieve Vrouw van de Bloeiende Betuwe

Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft een succesvol oral history project afgerond in Gelderland. Het onderwerp is religieus erfgoed in het landschap. Oral history ofwel mondelinge geschiedenis is een manier om de levende geschiedenis vast te leggen door middel van interviews.



In het landschap tussen Bemmelen en Huissen staat op een heuvel een Mariakapel. Vooral veel fietsers stappen af om even een kaarsje te branden of uit te rusten aan de picknicktafel die er staat. Het is hier niet altijd zo rustig geweest. Tot in de jaren zestig wordt elk jaar op Moederdag een processie gehouden. De heer B. liep als jongentje van 10, 11 jaar mee als misdienaar.

Processie

'De processie was in de meimaand, de Mariamaand en als het kon op Moederdag. Mijn inbreng was dat ik als misdienaar voor de kerk meeliep, als hulp van de pastoor en kapelaans.

De pastoor liep met de monstrans, een grote hostie die God vertegenwoordigde. Die zat in zo'n prachtige monstrans, daar zat een klein dekseltje op, daar kon die hostie in. De pastoor kreeg buiten zijn kazuifel nog een mantel of cape erbij want die mocht niet met zijn handen aan die monstrans. En dan had je een baldakijn, dat is eigenlijk een grote doek met vier heren eronder die met een stok de pastoor en kapelaan daarin beschermden. Die liepen daaronder. Een of twee misdienaars die liepen dan voor dat baldakijn achteruit met wierook en dat was toentertijd een van mijn taken om wierook naar voren te zwaaien. Als het een beetje winderig was ging het net verkeerd om en dan was ik meer bewierookt dan de hele groep die onder dat baldakijn liep! En dan achterwaarts helemaal naar de kapel toe waar dan nog een lof was. Je had verschillende rituelen in de katholieke kerk, een mis en een hoogmis en zo had je ook een lof. Dat was een eerbetoon, een dankbetoon was het eigenlijk. Dan werd ook het Marialied, het Ave Maria gezongen.'

In het landschap tussen Bemmelen en Huissen staat op een heuvel een Mariakapel. Vooral veel fietsers stappen af om even een kaarsje te branden of uit te rusten aan de picknicktafel die er staat. Het is hier niet altijd zo rustig geweest. In de oorlog is er op deze plek vreselijk gevochten en zijn er veel doden gevallen. Het verhaal van de kapelaan die beschrijft wat hij aantreft als hij na de oorlog komt kijken hangt aan de muur van de kapel die in 1946 is opgericht. Tot in de jaren 60 wordt elk jaar op Moederdag een processie gehouden. Dhr. B. liep als jongentje van 10, 11 jaar mee als misdienaar.

Processie

'De processie was in de meimaand, de Mariamaand en als het kon op Moederdag. Mijn inbreng was dat ik als misdienaar voor de kerk meeliep, als hulp van de pastoor en kapelaans. De pastoor liep met de monstrans, een grote hostie die God vertegenwoordigde. Die zat in zo'n prachtige monstrans, daar zat een klein dekseltje op, daar kon die hostie in. De pastoor kreeg buiten zijn kazuifel nog een mantel of cape erbij want die mocht niet met zijn handen aan die monstrans. En dan had je een baldakijn, dat is eigenlijk een grote doek met vier heren eronder die met een stok de pastoor en kapelaan daarin beschermden. Die liepen daaronder. Een of twee misdienaars die liepen dan voor dat baldakijn achteruit met wierook en dat was toentertijd een van mijn taken om wierook naar voren te zwaaien. Als het een beetje winderig was ging het net verkeerd om en dan was ik meer bewierookt dan de hele groep die onder dat baldakijn liep! En dan achterwaarts helemaal naar de kapel toe waar dan nog een lof was. Je had verschillende rituelen in de katholieke kerk, een mis en een hoogmis en zo had je ook een lof. Dat was een eerbetoon, een dankbetoon was het eigenlijk. Dan werd ook het Marialied, het Ave Maria gezongen. Ik heb ook nog een keer als verkenners meegelopen. Want dat liep allemaal mee. We hadden hier ponyruitertjes, een drumband en een harmonie. Dat ging allemaal mee in de optocht. De meiden liepen als bruidjes in witte jurkjes met kammetjes in het haar en margrietjes moesten ze strooien. Dat werd alleen maar op bepaalde punten gedaan, niet de hele weg want het stond natuurlijk niet helemaal barstensvol langs de weg maar bij de kerk stonden mensen en bij de kapel stonden mensen. Dat was een hele optocht altijd.'

Betekenis

'De achtergrond, waarom en wat en hoe, daar was je eigenlijk helemaal niet mee bezig als kind. Of het goed voor je is weet ik niet maar slecht zeker ook niet. Het waren dingen die je op andere manieren toch wel weer ergens toepast in je leven. Waardering voor mensen of het anders denken van mensen. Dat je dat kunt begrijpen en dan denkt van, als je in dit stramien opgroeit weet je niet beter. Wij wisten ook niet beter dan dat je naar het lof moest en naar de kerk en als je iets verkeerd deed dat je de eerste honderd dagen in de hel kwam en verbranden zou en weet ik allemaal wat. Je schrok er al van als je een kaarsje aanstak, je dacht dat is de hel al!'

Oorlog

'Het was al begin jaren 40 aan de orde dat de kapel gebouwd zou worden. Toen is dat door de oorlog allemaal een klein beetje anders gelopen en is dat plan in 1946 weer opgepakt. Er is toen een item bij aangeplakt omdat daar zo geweldig gevochten is op die plek. Er is daar Stichting Landschapsbeheer Gelderland 2009 van man tot man gevochten. Dat gebied ging twee dagen naar de Duitsers, drie dagen naar de Engelsen. Zo ging dat op en neer daar. Er zijn een paar honderd gesneuvelden daar. Men vindt nog steeds zaken als lichamen, munitie. Als daar een kas gebouwd wordt of een weg aangelegd dan wordt dat eerst helemaal met detectoren onderzocht. Men vindt dan vaak nog een stukje van een geraamte met een nummerplaatje of iets dergelijks. Dat heeft een dubbele betekenis aan de kapel gegeven. Als herinnering aan wat daar gebeurd is maar tevens ook de Mariagedachte.'

Dhr B. heeft meegewerkt aan de totstandkoming van de Liberation route, een fietsroute over de oorlog met luisterkeien op plekken van betekenis. Ook bij de kapel staat nu een luisterkei waar in het kort het verhaal van wat daar gebeurd is verteld wordt.

Onderhoud

'Het beeld wat erin staat moet schoongemaakt worden. De vingers zijn eraf, beschadigd. We proberen nu te kijken hoe we dat op kunnen lossen. Of dat hersteld kan worden.'

Heden

'Ik kom er nog vaak op de fiets langs. Als ik naar Huissen fiets kan ik altijd even over de Heuvel. Ook voor het landschap is het mooi. Dat moeten ze niet gaan veranderen. Het is nu ook een plek van rust voor sommige mensen. Of gewoon toch nog eens even nadenken van goh, wat heeft zich hier eigenlijk allemaal afgespeeld.'